

DET HINSIDIGE LIVS NYTTE

Referat af et foredrag holdt i København
19. oktober 1907
af Annie Besant.

Redigeret af Kirsten Blegvad Larsen

Vi er tilbøjelige til at betragte den fysiske verden som den eneste, i hvilken vi lever; men det ville være af stor værdi for vort liv efter døden, om vi havde en klar forståelse af, at vi lever i tre verdener. Så længe menneskene er uvidende om de love, som styrer livet i disse tre verdener; foregår deres udvikling meget langsomt; men hvis vi forstår at bruge disse love fornuftigt, kan vi gøre vor vækst hurtigere, end det ellers var muligt.

Jeg vil nu her antyde, hvorledes vi skal gå frem, og det jeg her siger, er noget, som ethvert sandt og fornuftigt menneske kan indføre i sit liv. Det er *ikke* det, der kaldes Yoga, dvs. en hurtigere og for så vidt kunstigere udvikling; thi denne passer kun for dem, der har særlig tid og særlige evner; jeg taler her om metoder, som ethvert menneske kan benytte, og ved hvilke - i sammenlignelsesvis kort tid - udviklingen kan fremmes ganske overordentlig meget; blot ved at rydde alt det til side, som hindrer. Vi kan se, at dette også kan gøres for plante- og dyrerigets vedkommende. Ved forståelse af lovene, som styrer planters og dyrs liv, og ved at bruge dem på en fornuftig måde, kan de udvikles i en langt kortere tid end det ville være muligt, hvis man lod udviklingen gå, sin egen langsomme vej.

DET HINSIDIGE LIVS NYTTE

I den fysiske vorden begynder alting; det fysiske legeme er vort redskab, ved hjælp af hvilket kundskab erhverves på det fysiske plan; vort astrale og mentale legeme - eller vi kunne kalde dem vort følelses- og vor tankelegeme - er de redskaber, ved hjælp af hvilke vi kommer i berøring med de næste to verdener; men det er her på Jorden, vi samler materialet til opbyggelsen af vor karakter, og hvis vi udvikler de finere legemer, som vi alle har, ved en særlig kundskab - en kundskab, som findes i alle teosofiske bøger, - så kan enhver fremme sin egen udvikling, uden at være medlem af det teosofiske samfund.

De tre Verdener, i hvilke vi lever, er altså;

- 1) den fysiske,
- 2) den astrale, eller mellemtilstanden, Skærsilden, som den kaldes i den katolske kirke, en meget træffende betegnelse, og
- 3) himlen.

Den første af disse verdener, som vi går ind i, når vi forlader den fysiske verden, er altså den astrale, og i den benytter vi vort astrale legeme, ligesom vi her benytter vort fysiske; efter et længere eller kortere ophold der går vi videre til den himmelske verden, hvor vi tilbringer en forholdsvis meget lang tid; hvor lang kan ikke siges med bestemthed, idet den er forskellig for den enkelte, ligesom jordlivets varighed er meget forskellig; en dør som barn, en anden som ung, en tredje som olding. Men lad os nu se, hvilke betingelser der kræves for at gøre den himmelske tilstand af længere eller kortere varighed for den enkelte.

Lad os tage forskellige typer og begynde med en vild eller med den, som i det civiliserede samfund kaldes den "fødte forbrydertype", hvilket vil sige: en vild født i et civiliseret folk. Denne er en sjæl, som endnu er i sin barndom, og den ved ikke, hvad ret og uret er. Et sådant menneske betragter hverken mord eller tyveri som uret; han er et barn i moral, han gør, hvad hans lyst byder; kan han følge denne, er han glad, hvis ikke, er han bedrøvet; anger kender han ikke; han er ikke bedrøvet, fordi han har fulgt sin lyst og tilfredsstillet den på en uretfærdig måde. Er han den stærkeste, så tager han, hvad han kan; en andens hustru, en andens ejendom. Et sådant menneske ville være langt mere lykkeligt, hvis han var født i en vild stamme; thi der ville han passe til folkets gennemsnitstype, der ville han ikke være et udskud.

Mange spørger: Men hvorfor fødes da en vild i en civiliseret nation? Svaret er: Fordi han derved vil vokse meget hurtigere. I den vilde stamme er der intet, der kan drive ham fremad, og ét liv i en civiliseret nation, som en født forbryder, vil være langt mere nyttigt for ham end fem liv i en vild stamme;

DET HINSIDIGE LIVS NYTTE

derfor er det ikke så hårdt, som det synes, det er ikke uretfærdigt, at et menneske fødes som en forbryder.

Et sådant menneske vil ofte dø en voldsom død. Lever han i en vild stamme, bliver han måske dræbt af den, han har forurettet; lever han i et civiliseret land, dør han måske på skafottet. I begge tilfælde kastes han pludselig ud af sit fysiske legeme over på den anden side og vågner til bevidsthed der, fuldstændig uforandret som han forlod denne verden; han har *kun* mistet sit legeme. Han er fuld af raseri mod dem, der har berøvet ham dette legeme, som var hans mest værdifulde ejendom; han er fuld af had og hævnfølelse, og han kan ikke gøre noget for at hævne sig, han føler sig hjælpeløs, og hans magtesløshed er en forfærdelig lidelse. Han møder nu de mennesker, fra hvem han har røvet, som han har dræbt, og alle disse er hans fjender. Han lider *meget*, men den lille smule forstand, han har, begynder at drage slutninger, og han ser, at det var et misgreb at dræbe. Han begynder at sammenføre årsag og virkning; thi nu vender alt tilbage til ham, og den første store lektie indprentes i denne unge sjæl, den første lille spire af samvittighed begynder at skyde frem i ham. Hvis han er blevet henrettet eller hængt, bliver hans begreber om årsag og virkning lidt forvirrede; thi han er så bleven dræbt af dem, som stod over ham i samfundet, og som han skulle og burde se op til - derfor burde forbryderen ikke hænges, ikke henrettes; thi dette forvirrer hans begreber om retfærdighed, han forstår det ikke. Ikke desto mindre vil nogle sådanne liv bringe ham så vidt, at han kan sige til sig selv: Jeg bliver dræbt, fordi jeg dræbte; og langsomt begynder han at se, at det ville være bedre ikke at dræbe. Omsider fatter han, at hidsighed og raseri ikke er ønskeligt. Det er i denne mellemtilstand, i denne astrale verden, at dette resultat opnås, og langsomt opstår der hos ham de første begreber om det, som vi kalder moral.

I himlen kan han kun blive meget kort; thi han har ikke haft mange af den slags følelser, der kan holde ham oppe i denne tilstand; dog har der måske hos ham været en spirende kærlighed enten til hustru eller barn, eller hvis han har levet som forbryder i et civiliseret folk, har der måske hos ham været en vis loyal, kammeratlig følelse overfor andre forbrydere, og også denne har en vis værdi; alle sådanne spirer udfolder sig og vokser lidt i den himmelske tilstand, og han vil blive født med en større evne til at føle kærlighed, og med en tendens til at tænke, at det er bedre ikke at dræbe. Vi medbringer ikke ved vor næste fødsel bestemte tanker, men kun tendenser, kun evne til at forstå loven bedre, når den bliver forkyndt for os. Når der siges til barnet: Du må ikke dræbe, du må ikke stjæle, så vil barnet, i hvem sådanne tendenser er udviklede, let kunne gå ind på formaningen, og opdragelsen gør tendenserne til bestemte karaktertræk; men det vilde barn, der tilhører en vild stamme af en lav type, kan ikke lære moral, det har kun ganske spirende ideer, og det går på samme måde med de fødte forbrydere;

DET HINSIDIGE LIVS NYTTE

der er intet ved dem at gøre, de må sættes i særlige skoler, opdrages på en helt anden måde.

Når den vilde gennem sine mange liv i de tre verdener er nået til en noget højere type, fødes han som en jævn families barn i de lavere lag af et civiliseret samfund; Opdragelsen udvikler de gode spirer, og han bliver et respektabelt, men ikke et intellektuelt begavet menneske. For denne type må der gøres meget af andre; Opdragelsen kan hjælpe ganske overordentligt, og enhver nation bør søge at opdrage de mindre begavede til et eller andet arbejde, som kan udvikle dygtighed, orden og akkuratesse, og bør sørge for visse fornøjelser, således som vi ser, at de gamle civilisationer sørgede for, at de lavere klasser altid havde ”brød og fornøjelser”. Men disse fornøjelser skal kunne hæve dem, de skal være tiltrækkende; ikke ligge over deres horisont, men dog være i stand til at vække deres slumrende skønhedstrang som f. eks. let fattelig, god musik, bildende kunst. I de gamle civilisationer var alt skønt tilgængeligt for hele folket; bygninger, statuer, alt udviklede deres skønhedssans og drev folkets udvikling fremad. Nu til dags er det næppe forstået tilstrækkeligt, hvad dette har at betyde for deres liv på den anden side; thi enhver forfinelse af sjælen er materiale, som kan indvæves i karakteren under livet efter døden. Det er derfor de bedre stillede klassers pligt at søge at gøre de lavere klassers liv lidt rigere, for således at gøre det muligt for dem at opnå større evner ved deres næste fødsel.

Hvorledes bliver nu denne anden types liv efter det fysiske legemes død? Også de vågner til bevidsthed, ganske som de var. Måske har et menneske, som tilhører denne type, været hengiven til en eller anden last, f. eks. til drukkenskab; han må da lide på den anden side på grund af sit utilfredsstillende krav, og lidelsen vil blive stærk, stærkere end her, thi kravet kan ikke tilfredsstilles, da han intet fysisk legeme har. Han vil nu lære, at den glæde, som det gav at tilfredsstille denne lidenskab, kun var meget kortvarig, at han har overvurderet den, og omsider vil alle krav ligesom udhungres igennem lidelsen. Denne lidelse på den anden side er oprindelsen til nogle kristnes forestillinger om et evigt helvede, en forestilling, som mennesket af denne type ikke kan gå ind på. Det forekommer ham for uretfærdigt, at han skulle lide evigt for den last, som tilbøjeligheden til druk er; hans sunde sans gør oprør derimod, og hvis kirken vil påtvinge ham en sådan lære, vil han vende sig bort med uvilje.

Teosofien kan her yde en overordentlig stor hjælp ved at sige sandheden, ved at lære menneskene lovens uundgåelige følger; dette kan de forstå, og på denne måde kan de hjælpes. Forklar dem, at det er meget lettere at udrydde en sådan lidenskab her; end det vil være der, at lidelser bliver endnu stærkere der end her, selv om den ikke er evig. Dette vil være en stærkere spore for dem til at overvinde en sørgelig lidenskab, end truslen om et evigt helvede. Lidelsen på det astrale plan vil imidlertid omsider lære dem

DET HINSIDIGE LIVS NYTTE

at får afsky for druk, og skønt et menneske, der i et foregående liv har været drunker, som regel vil blive født af forældre, der er forfaldne til druk, vil barnet meget ofte få afsky for denne gift og nægte at røre den; dette er resultatet af hans lidelse i mellemtilstanden.

Vi vil nu tage en tredje type: Gennemsnitsmennesket. Lad os se, hvad et sådant menneske kan tage med over på den anden side. Den, som kun interesserer sig for detaljer i forretningslivet, for sine naboer, for overfladiske fornøjelser, spil, væddeløb, eller den kvinde, som kun interesserer sig for sin husholdnings detaljer, pynt og sladder, for hvad naboer og venner foretager sig - for alle sådanne vil livet på den anden side blive meget tomt og indholdsløst; thi alt dette er borte. Hvad skal et sådant menneske foretage sig? Tiden er utålelig lang; den hviler på dem med en ulidelig tyngde; men - de lærer lektien, og næste gang tænker de: Nu vil jeg søge at fylde mit liv med interesser, som jeg kan tage med mig. Mange af disse mennesker er imidlertid gode ægtefæller, kærlige børn, trofaste venner, og alle disse følelser springer ud i blomst i den himmelske verden; kærlighedens erfaringer bliver rigere, og når de atter fødes er det med en noget stærkere evne til at elske uselvisk, med mere evne til at begynde et samarbejde med loven, og de vil forstå at spørge sig selv: Hvad kan jeg tage med mig herfra til det hinsidige liv? Svaret på dette spørgsmål vil blive: Alle intellektuelle og kunstneriske interesser; alt uselvisk arbejde for andre - dette kan tages med. Gør derfor alt så fuldkomment som muligt; dvs. bliv kunstnere på alle områder, gør alt så godt som muligt. Alle brugsgenstande burde være skønne, I Indien f. eks. er de lavere klassers liv endnu stedse omgivet af skønhed, thi alle ting, som benyttes i det daglige liv, er smukke. De kar, hvori kvinden af folket henter sit vand, er af en skøn form, af brændt ler, malet med livlige og tiltrækkende farver; men det engelske folk er ikke nogen kunstnerisk anlagt nation, og deres stygge metalkar har nu begyndt at fortrænge de oprindelige gamle, smukke indiske brugsgenstande; disse stygge engelske ting ødelægger nu den indiske skønhedssans. Ingen forstår naturligvis, hvor dybt dette går, idet det berører det andet liv; kun få ved, at skønhedssansen kan berede menneskene glæde i himlen. Kunst er den fineste nydelse; vælg derfor altid jeres glæde blandt det, der er af værdi. Gud er den højeste skønhed; dyrk derfor det skønne i jer! Dette er at anvende tiden vel, thi dette vil I medbringe til den himmelske tilstand og der udvikle det til kunstneriske evner. De vidunderbørn, vi undertiden ser iblandt os, de har skabt deres geni ud af talentet. Geniet er evnen til at udføre det uden vanskelighed, som andre ikke formår med al deres møje. Søg at udvikle intelligensen. Lad ingen dag gå hen uden i det mindste at læse et lille stykke, er det end kun 10 minutter, i en bog, der kan vække tanker; thi alt dette er materiale for jeres liv i himlen. Hin berøring med den store tænker tager I med jer i himlen, og I vil der finde ham som jeres lærer og ven. I kan vælge jeres himmelske lærer og ven allerede her. Alt

DET HINSIDIGE LIVS NYTTE

filantropisk arbejde bunder i kærligheden; det er den lykkebringende følelse. Jo mere I kan elske, jo rigere vil jeres himmelske liv blive. Undertiden møder jeres mest uselviske kærlighed sin modsætning; men det gør intet, hold blot fast, til trods for alt. Engang vil I dog møde jeres ven. Men giv ikke rum for nogen slet lidenskab, thi dette vil komme tilbage. I mellemtilstanden vil I møde enhver fjende, I har skabt her, så vel som i et kommende fysisk liv. I vil møde både venner og fjender på den anden side. Udryd derfor enhver hadefuld følelse, betal ondt med godt, send en kærlig tanke efter enhver ukærlig. Således kan I, om I betaler jeres gæld her, udrydde alt ondt ved kundskab, ved god vilje, alt det, der kunne bringe ondt, såvel over jer selv som over andre.

Således kan I berige jeres himmelske liv. I ønsker måske at hjælpe andre, men formår ikke at udføre alt det nyttige samfundsarbejde, som I ønsker; nuvel - om I ikke kan andet, så send jeres tanker til de stærke, til dem, der arbejder for enhver stor sag, så har I givet jeres skærv. Lad jeres stræben være høj og ædel, og glem ikke, at I er arkitekter i den himmelske verden, da vil lejligheden komme i et fremtidigt liv. Men materialet må I tage med herfra; der kan I intet begynde, kun fortsætte alt, hvad der er påbegyndt her.

Således er det, at I danner jeres skæbne, således er det, at I fremskynder jeres udvikling. Enhver ægte, dyb, religiøs følelse vil bære sin frugt. Dersom I tænker på Jesus, dersom I beder til Ham her, da vil I møde Ham der. Ethvert menneske møder i den himmelske verden det væsen, som han her har elsket og tilbedt. Tab derfor aldrig modet! Gør jeres yderste; eftersom jeres vilje bliver stærkere, går udviklingen hurtigere fremad. Heldets hemmelighed er kundskab. Brug den til at gøre livet lykkeligere, rigere og større. I kan blive nøjagtig, hvad I vælger, hvad I stræber efter. Det er de evner, som ligger slumrende i enhver af os.

Se fremad med håb og fortrøstning og glem aldrig, at denne verden ikke er jeres rette hjem, I er kun rejsende, der er her for at samle erfaringer.